

Posudek vedoucího bakalářské práce

Adéla Zichová, Máme totemická příjmení?

(FHS UK, říjen 2006)

Studentka se uvolila zpracovat téma, které jsem před časem navrhl, a dovedla je ke zdárnému konci. Faktu, že se mezi českými příjmeními vyskytuje hodně obecných slov pro živočichy a rostliny, s nápadným výskytem názvů ptáků, si všimla řada odborníků i vzdělaných pozorovatelů. Nápadné je také velmi nerovnoměrné rozložení těchto názvů, kde se některá např. domácí zvířata a běžně pěstované rostliny vůbec nevyskytují, kdežto jiná, méně obvyklá, jsou hojně zastoupena. Vyslovil jsem před léty hypotézu, že by tato jména mohla souviset s pozůstatky „totemového pořádku“, ovšem ve velmi širokém smyslu slova.

Autorka předně pečlivě prostudovala množství odborné literatury, jak onomastické tak antropologické. Vzhledem k nedostatku a sporadčnosti historických dokladů o českých příjmeních v nejstarší době se rozhodla prozkoumat příjmení současná. Potom si z veřejně dostupných pramenů Ministerstva vnitra vytvořila soubor současných českých příjmení včetně jejich frekvencí a rozdělila je podle významu do několika kategorií. Na základě důkladného statistického vyšetření tohoto souboru pak určila podíl jednotlivých typů na všech běžnějších českých příjmeních, jak co do počtu, tak i frekvencí. Nakonec celou práci a předloženou hypotézu kriticky zhodnotila.

Celé práci věnovala zcela mimořádnou péči a nesmírné množství času a hlavně práci velice kultivovaně a vědecky přesně provedla. Ačkoli jí zpracování zabralo mnoho času a tudíž se také protáhlo, výsledek předčil moje očekávání a musel by uspět, i kdyby se jednalo o práci magisterskou. Je to snad poprvé za dlouhá léta, kdy nemám k práci prakticky žádné výhrady. Snad jen jako jistou slabinu vnímám až přílišnou akribii a opatrnost autorky ve vyslovování obecnějších soudů a snahu držet se přesně vytyčeného tématu. Tak autorka uvádí téměř jako námitku známý fakt, že zvířecí symboly se běžně vyskytují od středověké heraldiky až po symboliku současných sportovních klubů apod., ač to tuto hypotézu spíše podporuje.

Cena a význam autorčiny práce by ještě více vynikly, kdyby na ni navázali další a pokusili se o podobné zkoumání v nějaké jiné jazykové a kulturní oblasti – například slovenské, polské, německé nebo francouzské. Metodickou stránku projektu by už měli plně vyřešenu.

Práci rozhodně doporučuji k obhajobě, hodnotím jako **výbornou** a vůbec poprvé navrhuji ocenění plným počtem **50 bodů**.

V Praze 10. 10. 2006

Prof. Jan Sokol